

Resumé

Hvor går grænsen for et interjektionslemma? Et studie af ”ups”

Navn: Mikkel Nørtoft
Københavns Universitet

I arbejdet med en Ordbog over Danske Interjektioner (ODI) er vi ikke overraskende stødt på flere problemer med at putte interjektionerne i kasser. Da betydningen af en interjektion ofte er så afhængig af kontekstuelle faktorer som tonefald, ansigtsmimik og nogle gange også kropssprog eller i det hele taget bare sammenhængen den bliver sagt i, vil den ofte have meget forskellige betydninger som ikke altid er nemme at putte i kasser.

I vores arbejde med at fortolke interjektioner ud fra lyd- og videooptagelser af interviews og gruppesamtaler møder vi ofte mange forskellige udtalevarianter af samme lemma som ikke kan forklares som sociolekt, dialekt eller lignende. Ofte er der brede overlap mellem betydningsvarianterne af én interjektion men også med andre interjektioner. Studiet af ”ups” har på trods af relativt få excerpter vist stor udtalevariation, særligt i vokalkvalitet. I mit studie af ”ups” ser der ud til at være en tendens til at udtalen særligt varierer ved meget spontane udråb, fx hvis man støder ind i noget, men der er også eksempler på det modsatte hvor det nærmere lyder som en bevidst forvansket udtale af det leksem som taleren kender som ”ups”. Jeg vil med mit oplæg kaste bolden op til en diskussion af hvordan vi skelner disse interjektioner fra hinanden og om der er grundlag for et mere indgående studie af spontanitet og ”udtaleforvanskning” af en interjektion.